

+ PLUSS

Hei,

Meny

ANNONSE

REITAN NÆRINGS-PARK

Innenfor området tillates lettere industri, produksjon, håndverk, verksted, lager, kontor, entreprenør og transportvirksomhet.

40 000 kvm med næringsstomter midt mellom Ørlandet og Bjugn

Se mer >>

Rune Øverlie

Megler MNEF / Partner

Mobil 920 80 409

Heimdal Eiendomsmegling
Det Lille Ekstra. Alltid!

FRONTPAGE / NYHETER/ Slik tror piloten at fosningene vil merke F-35

- De nye kampflyene er ikke bare Luftforsvaret sin greie, men Forsvaret som helhet. F-35 gjør hele Forsvaret bedre, sier F-35-pilot Morten Hanche. Foto: Ina Marie Haugen

F-35 lander:

Slik tror piloten at fosningene vil merke F-35

Pilot Morten «Dolby» Hanche (40) har nå over 200 flytimer i F-35. Neste gang han sitter bak spakene på det nye jagerflyet er det take-off fra

- Det er litt vemodig, jeg har trivdes utrolig godt her. Vi har fått mange venner her, og jeg liker meg veldig godt i Arizona, sier Morten «Dolby» Hanche (40).

Fosna-Folket møter den erfarne jagerflypiloten på kontoret hans ved Luke Air Force Base i Phoenix, Arizona. Det er hans siste offisielle arbeidsdag ved den amerikanske basen før hjemreise til Norge.

Over 2000 flytimer med F-16

Det var i september 2015 at Hanche og familien flyttet over dammen til USA for to år med trening på det nye jagerflyet F-35. Etter 20 år som ansatt i Forsvaret og over 2000 flytimer i F-16 skulle 40-åringen tilbake på skolebenken.

- Vi begynte med klasseromsundervisning, hvor lærerne var tidligere flygere. Ingen av dem hadde selv fløyet F-35, men dette er folk som har lest og lest om flyet og har stor troverdighet på feltet. Etter hvert gikk vi over simulatorer hvor vi blant annet øvde oss på alt fra enkle ting som take-off og landing til mer krevende nødsituasjoner, forteller Hanche.

Ble historisk

Etter at klasseromsundervisninga og trening i simulator var overstått, var det endelig tid for å sette seg bak spakene på F-35 Lightning II.

Allerede i november 2015 fikk Hanche sin første treningstur i et amerikansk fly, og ble dermed første nordmann til å fly jagerflyet. En knapp måned senere ble han igjen historisk da han ble første nordmann til å fly et norsk F-35-fly.

- Jeg var heldig, og befant meg på rett sted til rett tid. Jeg hadde også de kvalifikasjonene de så etter, men det er også mye flaks, sier han ydmykt om sin første tur med det nye flyet.

Saken fortsetter etter annonsen.

Spent før første flytur

- Det er klart jeg var litt ekstra spent før den første turen, men nervøs var jeg ikke. Jeg har fløyet så pass mye at jeg aldri tenker at det går galt. Jeg var mer spent på hvordan det var å faktisk fly flyet, sier Hanche, som beskriver den første flyturen som "utrolig artig".

Siden den gang har han lagt bak seg 246 flytimer i F-35.

- Det er veldig artig fly å fly, og F-35 fortsetter å imponere meg etter to år.

Han peker på flere sentrale forskjeller mellom F-16 og erstatteren F-35.

Mer ytelse med F-35

- F-35 som maskin er enklere å operere for piloten, både når det gjelder take-off, landing og ikke minst taktiske avgjørelser. Flyet hjelper meg til å ta smarte avgjørelser, da det har flere og bedre sensorer, og er mer oversiktlig. Det øker egen overlevelse, sier han.

Hanche mener også at F-35 viser større ytelse enn et F-16-fly.

- Det er en sprekere maskin når det er utrustet for krig enn et F-16. F-16 er fryktelig sprek når den er avkledd, men med bomber og bensintanker blir

LESES NÅ

Denne Fosen-kommunen ga mest til barna

Kjørte tre timer i fylla - stanset i 108 km/t

- Mikropartikler fra nedbryting av gammel plast har nå nådd vårt middagsbord

- Sju stykker over 100 km/t

NYHETER

- Gladsaker kan alltid ødelegges, dessverre

Daniel Lyngseth Fenstad (H) er opprørt over sambyggingene. Han sitter i kommunestyret i Rissa for Høyre, og han er fra Sørfjorden. Nå er han svært forundret over engasjementet på nettet for å bevare veggmaleriene (som nå er revet) på Mælan skole. **LES MER**

Bilder av utbyggingen: - Man ser konturene av hallen nå

det mer som å kjøre buss, i stedet for sportsbil, sier han og peker på at flere slike elementer er ”bygd inn” i F-35.

Saken fortsetter etter annonsen.

Finner motstanderen først

- Dermed beholder du den sportsbilfølelsen. Mange kritikere som har foreslått andre alternativer enn F-35, undervurderer ofte effekten av hva som skjer med ytelsen når du begynner å laste opp flyet.

I en krigssituasjon mener den erfarne piloten at det nye jagerflyet vinner overlegent over selv de mest avanserte fiender, mye på grunn av at flyet blir ”usynlig” på radaren.

- Det blir en ujevn match med F-35. Vi finner motstanderen først, vi skyter først, og da pleier man å vinne. Det er vanskelig å oppdage oss for fienden, og det gjør det mulig for oss å gå ut mye mer avanserte motstandere, løse oppdraget vårt og komme oss trygt hjem igjen, sier Hanche.

Fått kritikk

- Noen kritikere vil kanskje påstå at en oppgradert F-16 også kan gjøre dette, men da måtte man brukt flere maskiner og regne med store tap av fly. Et livsfarlig oppdrag med F-16 er bortimot enkelt med F-35, slår han fast.

Fra flere hold er det stilt kritiske spørsmål ved F-35s egenskaper i nærkamp, såkalt «dogfight», med andre jagerfly. Hanche opplever at disse egenskapene er på plass.

- Selv med de begrensningene vi har nå i USA, har vi sett at det er farlig å møte på F-35 også i nærkamp. Det er viktig å si at nærkamp er siste skanse, det er ikke slik vi legger opp kampen. Fordelen med F-35 er at vi vinner før vi havner i nærkamp. Men vår erfaring er at maskinen takler det også, sier Hanche, som fikk internasjonal oppmerksomhet da han tok til motmæle mot denne kritikken i et blogginnlegg i fjorvår.

- Aldri ferdig utlært

Selv om Hanche er full av lovord om det nye flyet, påpeker han at det viktig med gode rammer for opptrening av personell for å utnytte den nye maskina ordentlig.

Saken fortsetter etter annonsen.

- Du blir aldri ferdig utlært, derfor er det viktig med jevn trening selv når man kommer hjem til Norge. Dersom man får på plass gode rammer for trening er det i hvert fall ikke utstyret som skal holde oss tilbake.

Under kurset i USA er det blant annet blitt brukt video for å forbedre flyvningene.

- Det er stor åpenhet om hva som gikk bra og hva som gikk dårlig. Vi driver jo med trening, og da må man ha god kultur for å innrømme feil.

F-35 lander: Slik tror piloten at fosningene vil merke F-35

Pilot Morten «Dolby» Hanche (40) har nå over 200 flytimer i F-35. Neste gang han sitter bak spakene på det nye jagerflyet er det take-off fra Ørland flystasjon. **LES MER**

- De jobber med livet som innsats

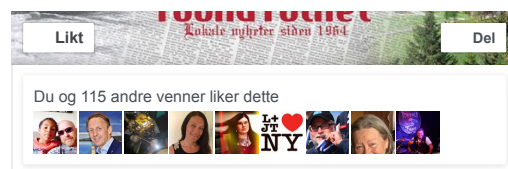
Entreprenører som jobber på veiprosjekt på Fosen, forteller om mye uansvarlig kjøring. **LES MER**

Trippel rådyrpåkjørsel

I løpet av én time mottok politiet tre meldinger om rådyrpåkjørsler. **LES MER**

Fosna-Folket
12 917 likerklipp

Frem til 2025 skal Norge få levert inntil 52 kampfly av denne typen. Hanche mener det er urealistisk å tro at overgangen vil gå problemfritt. **Foto: Ina Marie Haugen**

Ikke en problemfri overgang

Etter planen lander de tre første F-35-flyene i Ørland 10. november. Det er den offisielle datoen, men de første flyene ankommer trolig Ørland noen dager før. Frem til 2025 skal Norge få levert inntil 52 kampfly av denne typen. Hanche mener det er urealistisk å tro at overgangen vil gå problemfritt.

- Ved å innføre et helt nytt system kommer det selvfølgelig til å komme noen kaniner opp av hatten underveis. Heldigvis har vi lært mye av våre amerikanske kolleger som har gått opp løypa før oss, så jeg er ikke bekymret for at vi ikke skal få det til, sier han.

- Kan bite fra oss

Kampflykjøpene til en verdi av 71,5 milliarder kroner har ikke vært uten kontroverser verken nasjonalt eller lokalt. Hanche mener imidlertid at dette er en investering som vil gjøre Norge tryggere.

- Jeg tror Forsvaret fremstår mer troverdig med F-35. Flyet viser at det klarer å holde tritt med, og gå forbi, veldig avanserte motstandere. Derfor forestiller jeg meg at en potensiell angriper vil tenke seg om. Noe av det viktigste et militært forsvar bidrar til, er å unngå at en konflikt bryter ut. Det er troverdig at vi kan bite fra oss.

Lokalt er det særlig støy som har vært omdiskutert, da F-35 bråker mer enn sin forgjenger. Totalt er 1,5 milliarder kroner satt av til det såkalte støyoppgjøret i Ørland.

Gunstige forhold i Ørland

- Ja, ved full motorkraft bråker F-35 mer enn F-16. Men min påstand er at jeg som pilot sjeldent vil trenge full motorkraft når jeg flyr F-35 hjemme fordi den er så aerodynamisk. Her på Luke har vi ikke brukt full motorkraft, og da flyr vi fra 300 meter over havet i knallvarme. Det gjør meg optimistisk. På Ørland er vi på havnivå hvor lufta er tykkere, og det liker jetmotoren. Lavere temperaturer bidrar i samme retning, sier han.

Hanche, som selv bor på Ørland, tror heller at lokalbefolkninga vil merke et økt antall flyavganger når de nye flyene kommer.

- Antall flybevegelser med F-16 ligger i dag på rundt 12 til 16 avganger, men nå skal vi opp på rundt 20. Det vil nok være vel så viktig, tror jeg.

Neste take-off fra Ørland

Neste gang han sitter bak spakene på et F-35 er det take-off fra Ørland flystasjon. Selv om det er med vemod at han avslutter et to år langt kapittel i Arizona, ser han fram til å være med på den historiske overgangen Forsvaret nå går inn i.

- De nye kampflyene er ikke bare Luftforsvaret sin greie, men Forsvaret som helhet. F-35 gjør hele Forsvaret bedre, sier han.

Han peker særlig på én ting han har lært av amerikanerne under oppholdet sitt.

Få folk til å trives

- Da vi kom som familie til skvadronen ved Luke ble vi utrolig godt mottatt, hentet på flyplassen og invitert på middager. Vi har også hatt ukentlige sosiale sammenkomster. Denne holdninga må vi som er her ta med oss til Ørland. For selv om jeg trives godt i Ørland, er det et øde sted. Da er det viktig at det sosiale er på plass, og at vi får både ansatte og medflyttere, til å trives, sier han.